

Motion till riksdagen 2013/14:N333

av **Christer Nylander (FP)**

Ett starkare Skåne

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett sammanhållet och strategiskt grepp om de kommande decenniernas infrastruktursatsningar i Skåne.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny gränsöverskridande politisk struktur för Öresundssamarbetet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att avskaffa värnskatten och sänka den statliga inkomstskatten för att stärka Skånes konkurrenskraft.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kommunreform i Skåne.³
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av säker, billig och miljövänlig energi i Skåne.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på ämnet tyska i skolan.⁴
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Skåne som försöksområde för statligt huvudmannaskap för skolan.⁴
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur den skånska högre utbildningen kan stärkas genom samverkan.⁴
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utveckling av kultursamverkansmodellen.⁵
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en gemensam riksdagsvalkrets i Skåne.³
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat statligt ansvarstagande för högspecialiserad vård.⁶

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 1 hänvisat till TU.

² Yrkande 3 hänvisat till SkU.

³ Yrkandena 4 och 10 hänvisade till KU.

⁴ Yrkandena 6–8 hänvisade till UbU.

Fel! Okänt namn på

⁵ Yrkande 9 hänvisat till KrU.

⁶ Yrkande 11 hänvisat till SoU.

Fel! Okänt namn på

Ett dynamiskt Skåne

För något år sedan vädrades i den svenska debatten åsikter om att Skåne nu har fått sitt vad gäller infrastruktursatsningar och att en ny fast förbindelse över Öresund inte kan bli aktuell förrän Öresundsbronns kapacitet utnyttjas fullt ut. Sådana uttalanden avslöjar en oroväckande statisk syn på ekonomisk utveckling. Vem skulle idag hävda att det hade varit bättre att se över färjekapaciteten än att bygga Öresundsbron?

Få platser visar så tydligt som Öresundsregionen vad förbättrade kommunikationer kan innebära för människors vanor och möjligheter. Bron har varit avgörande för den dynamik vi nu ser i Öresundsregionen. En statisk inställning till ekonomi kan medföra åsikten att man först när det inte går att knö in mer folk på Öresundstågen och fler bilar på bron behöver bygga nytt och investera. Ett mer dynamiskt och framtidsinriktat perspektiv ger däremot vid handen att det är nu vi behöver investera, att det nu är hög tid att bygga för framtiden.

Regionens dynamik handlar verkligen inte bara om offentliga satsningar. Privata kapitalister, kreativa konstnärer och kunnigt folk har tillsammans byggt den utveckling vi nu ser i regionen. Öresundsregionen är till stor del resultatet av en marknadsdriven integration där högre löner och fler jobb på den danska sidan i kombination med lägre priser på boende och konsumtion i Sverige har skapat starka incitament för människor, från olika grupper och inkomstskikt, att bo i Sverige och arbeta i Danmark. När valutakurserna svänger förändras också incitamenten; på sikt gynnas emellertid integrationen mest av en gemensam valuta i regionen, vilket blir fallet om båda länderna inför euron.

Öresundsbronns framgång gör det dags för nästa steg för att ytterligare binda samman regionen. En ny fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör eller Landskrona och Köpenhamn, i kombination med en kraftfull utbyggnad av väg och järnväg i södra Sverige, skulle ytterligare öka rörligheten och dynamiken i regionen.

När allt färre jobbar hela sitt yrkesliv på samma arbetsplats, eller ens ett decennium på samma ställe, kommer arbets- och bostadsort i mindre utsträckning gå hand i hand. Detta måste politiken förhålla sig till i sin övergripande samhällsplanering och utveckling.

Större kommuner är viktiga för såväl dynamiken och jämvikten som effektiviteten. Det är i städer som tillväxt skapas. Det är i storstäder det händer saker. Det är sannolikt att tillväxten också framöver kommer att koncentreras kring större städer. Men många kommer att vilja bo utanför städerna, för att få ett lugnare liv och komma närmre naturen. För dessa människor blir infrastrukturen avgörande för livskvaliteten – bilköer och stillastående pendeltåg är ingen bra start på dagen. Den osäkerhet och stress som illa fungerande infrastruktur innebär påverkar människors hälsa och vår tillväxt.

Skåne är tätbefolkat. På en förhållandevis liten yta lever över en miljon människor. Här finns goda möjligheter att skapa Sveriges bästa kollektivtrafik, att minska bilismen både i och omkring städerna och att uppmuntra en

miljövänlig livsstil. Vi har också, genom de korta avstånden och de många relativt stora städerna, goda möjligheter att satsa på elbilar, och därmed minska vår förbrukning av fossila bränslen.

Infrastruktursatsningar i Skåne behövs på både järnväg och väg, men det handlar också om digitala snabbspår. Möjligheten att kombinera ett attraktivt boende med tät tillgång till kreativa miljöer är helt beroende av vår infrastruktur.

I det så kallade Skånepaketet har Region Skåne och de skånska kommunerna samlats i en inbjudan till regeringen att samtala om behovet av en samlad infrastruktursatsning i Skåne. Det behövs onekligen ett sammanhållet och strategiskt grepp om de kommande decenniernas prioriteringar. Regeringen bör därför hörsamma det samlade skånska initiativet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Bort med krångel

Parallellt med en utbyggnad av infrastrukturen måste vi öka takten när det gäller att avlägsna byråkratiska gränshinder. Här vilar ett tungt ansvar på oss politiker.

En mängd mindre problem, som försvårar människors vardag, måste omgående ses över. Exempelvis är föräldraförsäkringen idag konstruerad så att jämställdhetsbonus bara kan betalas ut till föräldrar som tjänar sina pengar i Sverige. Det är inget större problem i stora delar av Sverige – men med Öresundsregionen som arbetsmarknad påverkar det många småbarnsfamiljers livspussel samtidigt som det motverkar jämställdhetssträvanden.

Socialförsäkringsproblem, arbetsmarknadsproblem och skatteproblem måste lösas snarast. Att så ännu inte skett i tillräcklig omfattning beror sannolikt dels på att det inte finns något överstatligt organ som kan fatta bindande beslut, dels på att man i övriga Sverige inte fullt ut har förstått problematiken eller dess betydelse. På den nationella politiska nivån ser man inte hur långsiktigt avgörande den skånska utvecklingen är för tillväxt och jobb i hela landet. Inte heller tycks man ha förstått hur integrerad Öresundsregionen redan idag är över nationsgränserna. Det behövs ett tydligare, gränsöverskridande regiontänk i rikspolitiken.

Det är ingen slump att skåningar är positiva till EU. Det är inte heller en slump att skåningarna tillhör de mest europositiva. Som för många andra regioner i Europa är EU-samarbetet till avgörande nytta för Skåne och Öresund. Möjligheterna med fördjupat samarbete mellan Europas länder blir tydligare i Skåne. I gränsregioner runt om i EU prövas nu nya sätt att samarbeta. Bakom den föga upphetsande förkortningen EGTS (Europeisk gruppering för territoriellt samarbete), göms en möjlighet att fördjupa och strukturera samarbete i gränsöverskridande regioner. Här kan finnas en möjlighet att på allvar få fart på det jobb som måste göras för att riva hinder för Öresundsintegrationen.

Fel! Okänt namn på

Målet för Öresundsintegrationen måste vara att det ska vara lika självklart och enkelt att pendla mellan Sverige och Danmark som det är att pendla mellan Stockholm och Uppsala. Då krävs en politisk instans med makt i Öresundsregionen. Regeringen bör snarast ta initiativ som kan leda till nya politiska strukturer för Öresundssamarbetet. I det arbetet kan man lära av de erfarenheter av EGTS (Europeisk gruppering för territoriellt samarbete) som finns i andra delar av Europa.

En svensk spjutspets

På kartorna över framtidens förmodade tillväxtområden ligger Sverige i utkanten. Vårt geografiska läge är allt annat än optimalt. Det är mörkt och kallt. Få av världens människor förstår vårt språk. Stockholms geografiska placering är problematiskt i ett europeiskt tillväxtperspektiv. Öresundsregionen har däremot potential att bli en nordeuropeisk nod. Skånes läge innebär att vi kan hamna mitt i, eller mycket nära, flera av framtidens tillväxtkorridorer.

Stockholms växtkraft måste fortsatt värnas och utvecklas, men Sveriges stora chans – och därmed stora strategiska utmaning – ligger snarare i södra Östersjöområdet och de norra delarna av kontinentala Europa. Hamburg/Lübeck och dess axel till Berlin är dragmotorn i en sådan utveckling. Även om vi i dagsläget ser en delvis problematisk utvecklingssituation i Berlin med omnejd är det sannolikt i den riktningen vår långsiktiga tillväxtpotential ligger. Ett Sverige som vill visa framfötterna måste via Skåne koppla upp sig på denna tillväxtaxel.

De närmaste fem åren är det en central fråga för politik och näringsliv hur man närmar sig denna marknad.

Öresundsregionen står idag för mer än en fjärdedel av Nordens BNP. Det är Nordens största befolkningsregion.

För att stärka Skånes förmåga att konkurrera om framtidens växtkraft behövs de närmaste fem åren krafttag på ett antal områden. Företagsklimatet i Skåne måste vara i toppklass. På nationell nivå måste regeringen tydligare fokusera på att förbättra skattevillkoren för företagare och nyckelpersoner. En låg bolagsskatt är särskilt viktigt för Skåne som konkurrerar med Köpenhamnsområdet vad gäller både nyetableringar och befintliga företags fortsatta investeringar, liksom om kunniga människor. Konkurrenskraftiga marginalskatter är särskilt viktiga för Skåne. Att avskaffa värnskatten och sänka den statliga inkomstskatten är avgörande för huruvida regionen ska kunna locka till sig de skarpaste och mest kreativa hjärnorna. Detta bör regeringen ges till känna.

En ny kommunreform i Skåne

Om Malmö fortsätter växa i den takt som nu, kommer man om något decennium att nå över 400 000 invånare. Ett Malmö med 400 000 invånare låter stort, men med internationella mått mätt är det trots allt ingen storstad vi pratar om.

Erfarenheterna från de senaste decenniernas befolkningsutveckling i Skåne ger en bild av vad vi har att vänta. De större kommunerna kommer att fortsätta dra ifrån. Särskilt snabbt växer de västskånska kommunerna.

Den skånska mångfalden är på många sätt en styrka. Inom en timme kan man färdas från det heta hamnområdet i Malmö till djupa skogar, vackra stränder och nästan ödsliga backlandskap. Men i ett Skåne där rörligheten ökar får inte kommungränser bli hinder för rörlighet och i ett Skåne som ska ta vara på tillväxtpotentialen måste kvalitet och effektivitet råda i den kommunala förvaltningen.

Företagsklimatet i Sverige behöver generellt en radikal förbättring. Det handlar om allt från attityder till entreprenörskap till den skattepolitik som bedrivs på nationell nivå och den förmåga kommuner har att effektivt och rättssäkert hantera små företags önskemål. Ett företag i Öresundsregionen har inte bara två länders regelverk att förhålla sig till utan också 33 kommuners.

Flera svenska kommuner är idag för små för att upprätthålla kvalitet och effektivitet i servicen, vilket försämrar företagsklimatet och tillväxtförutsättningarna. Det behövs en ny stor kommunreform i Skåne. Initiativet bör komma underifrån, men staten bör aktivt bidra genom smörjmedel som främjar sammanslagning.

Hållbara energilösningar

En viktig del för näringsklimatet är en vettig och långsiktig energipolitik. Låga elpriser var länge en nyckelfaktor för svenska industriframgångar. Inte bara hushållen, utan också företagen, drabbas av höga elpriser.

Skåne har flera gånger om drabbats av Barsebäckstängningen. Vi förlorade arbetstillfällen och fick sämre luft (eftersom kärnkraften ersattes av fossila bränslen, främst på den danska sidan). Genom att Sverige delats in i elmarknadsområden kommer Skåne att få ett högre elpris än resten av landet. Skånska hushåll och företag ska alltså betala en extra avgift som beror dels på att mindre el produceras här (på grund av Barsebäcknedläggningen), dels på att överföringskapaciteten är för dålig. För att möta detta behövs en kraftig utbyggnad av ledningar från norr.

Det behövs också en ökad elproduktion i Skåne. Också inbitna kärnkraftsmotståndare måste se att alla energislag har sina för- och nackdelar.

I Skåne finns alla möjligheter till det goda boendet. Här kan man välja mellan de bohemiska kvarteren kring Möllevångstorget i Malmö och de vindpinade villorna i Landskronas Ålabodarna. Från Skånelängan på Österlen till

Fel! Okänt namn på

torpet i Skånes Fagerhult, från radhuset i Höganäs till den havsnära lägenheten i Trelleborg. Det är ett landskap av vacker natur och stora möjligheter till rekreation. Mer vindkraft kan behövas, men det är helt oacceptabelt att för lång tid framöver låta det skånska landskapet förstöras av dagens ineffektiva vindkraftverk. Därför bör regelverket för vindkraft stramas upp så att naturvärdet väger tyngre. Utbyggnad av vindkraft måste koncentreras till de delar av Sverige som redan exploaterats och till områden med relativt låga värden för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv. Vindkraftsparkar ska inte inkräkta på skyddade naturområden, och särskild hänsyn ska tas till miljöerna i kustlandskapet. Dessutom bör staten sluta subventionera vindkraftverk som inte har tillräcklig effekt för att bli långsiktigt försvarbara.

Vattenkraften bör främst utvecklas genom effektivisering, inte ökad exploatering. Denna modernisering ska också innebära krav på att kraftverken lever upp till dagens miljöregler. Anläggningar för vattenkraft ska vara utformade så att skadorna för vandrande fisk, till exempel ål och lax, minimeras.

Regeringen bör ges till känna vad som anförs om behovet av att säkerställa Skånes behov på ett säker och billig samt natur- och miljövänlig energi.

Skåne i Europa

Att öka och utnyttja Öresundsregionens potential är en nödvändighet för Sverige. Den stora potentialen ligger i att med Öresundsregionen som krok haka fast Sverige och övriga Norden i det tillväxtområde som binds samman av de tyska storstäderna Hamburg, Lübeck, Berlin – och vidare mot Paris och norra Italien.

Vårt beroende av Tyskland glöms ofta bort i skuggan av den kinesiska tillväxten. Men det är i Hamburg och Berlin, inte Beijing, vi hittar den verkliga tillväxtfaktorn för Skåne och Sverige under överskådlig tid. Vi måste påminna oss om att Hamburg inte bara i sig är viktig för Sverige, staden är dessutom en viktig knutpunkt för Europas handel med Kina.

Mer än hälften av den svenska exporten går idag till andra EU-länder. Den asiatiska andelen ökar förvisso, men ligger fortfarande på drygt 10 procent. Det innebär att hela den svenska exporten till Asien är ungefär lika stor som den svenska exporten till Tyskland. På importsidan är beroendet av den tyska marknaden ännu tydligare.

Att så få skånska ungdomar väljer att läsa tyska i skolan är bekymmersamt. År 1997 hade 44 procent av de skånska ungdomarna minst en godkänd kurs i tyska i sitt slutbetyg. 2010 var det bara 16 procent. Eller uttryckt på annat sätt: Sedan slutet av 90-talet har antalet skånska ungdomar som lär sig tyska mer än halverats. Utvecklingen är liknande i resten av landet.

Satsningar på tyska bör genomföras för att öka intresset; det är en strategiskt viktig insats för svensk konkurrenskraft. Därför behövs en medveten satsning där man gör studier i tyska mer attraktiva för elever på grundskole- och gymnasienivå. Också på det lokala planet kan man bidra till att uppvärdera tyska som skolämne. Genom vänortssamarbeten kan man exempelvis

komplettera språkundervisningen med utbytesprogram med tyska skolor. Detta skulle dels skapa en morot för att välja att läsa tyska, dels komplettera den mer teoretiska undervisningen med praktik – att tala och umgås med ungdomar som har tyska som modersmål. Regeringen bör ges till känna vad som anförs om satsningar på ämnet tyska i skolan.

Skånsk kunskap

Med ett stort universitet och två högskolor inom några mils radie har Skåne en närmast unik position. Flera stora företag har förlagt sina forsknings- och utvecklingsavdelningar till Skåne. Och så tycks det fortsätta. Om ett par år står MAX IV och ESS i Lund färdigbyggda. Skåne, som redan idag är en kunskaps- och forskningsregion, blir det i allt högre utsträckning. I Östersjöregionens mitt, med enorma forskningsresurser, har vi alla förutsättningar att bli en ledande högteknologisk kunskapsregion i norra Europa. Men för att bli det behöver vi inte bara spjutspetsforskning och grundforskning, utan också en grund- och gymnasieskola som tillgodoser kunskapskraven. Vi behöver bli bättre på både språk och naturvetenskap, för att kunna vara relevanta i den internationella konkurrensen.

Forskning visar att det finns ett samband mellan alltför mycket eget arbete och sämre studieresultat. Särskilt tydligt är sambandet för elever som kommer från hem utan studievana. Resultaten har de senaste 20 åren blivit sämre, klyftorna ökar och skolans kompensatoriska roll har undergrävt, vilket märks i Skåne. När elever i stor utsträckning lämnas ensamma i sitt arbete försämras resultaten, samtidigt som skillnaderna mellan hög- och lågpresterande elever ökar. Behovet av skolreformer blir väldigt tydligt i Skåne. Vi har sett hur elever som växer upp i socioekonomiskt utsatta områden har svårare att klara en skola där lärarrollen är otydlig, kunskap nedvärderas och förväntningarna är lågt ställda.

Alliansregeringen har genomfört en lång rad reformer som ska bidra till att vända resultaten och ge fler barn möjlighet att nå framgång i skolan. Det är ett av de mest strategiskt viktiga reformområdena om man på sikt ska stärka Skånes konkurrenskraft och ge fler elever chans att lyckas nå ett i flera avseenden rikare liv. Skåne behöver ökad social rörlighet och fler klassresor. Det behövs ett statligt huvudmannaskap för att lyfta skolans status, kvalitet och likvärdighet. Att ändra huvudmannaskap kan emellertid inledningsvis vara förknippat med en del praktiska problem, att låta Skåne gå före och bli försöksområde för statligt huvudmannaskap kan därför vara en vinst både för Skåne och för övriga landet.

Det finns en rad oroande tecken på att skolan inte följt med i internationaliseringen. Fler skåningar, inte färre, måste i framtiden kunna läsa och skriva på både danska och tyska. Fler elever måste ges möjlighet att lära sig våra grannländers språk i skolan. Språkkunskaper är visserligen viktigt för svenska ungdomar generellt, men just vad gäller danska och tyska är det rimligt att Skåne går före. Sannolikheten för ungdomar i vår region att som vuxna

Fel! Okänt namn på

handla och arbeta med danskar och tyskar blir betydligt större än för ungdomar i norra eller mellersta Sverige.

Eleverna bör redan i ett tidigt skede få kontakt med våra grannländers språk, och redan i grundskolan få möjlighet att lära sig danska. Alla skånska elever ska kunna förstå enklare talad och skriven danska, vilket exempelvis kan uppmuntras genom att man i skolan regelbundet exponeras för danska tv-program och tidningar.

I framtiden kommer inte bara fler skåningar att arbeta eller studera på andra sidan Öresund och Östersjön, det kommer också att komma allt fler forskare till Skåne från hela världen. Med de universitet och de högskolor som finns i regionen, och med ett flertal stora internationella företag, kommer behovet av kvalificerad arbetskraft från vår omvärld sannolikt att öka, inte minst efter etableringen av MAX IV och ESS-anläggningen i Lund. Många av dem som söker sig hit har familj, och på samma sätt som vi som idag bor här ställer de krav på bra skolor för sina barn och ungdomar. Om vi vill attrahera dem, vilket gynnar vår tillväxt, våra skatteintäkter och därmed vår välfärd, behöver vi fler internationella skolor.

Också inom den högre utbildningen måste man vara beredd på förändring. I takt med att behoven växer och Skånes olika delar växer ihop måste man också diskutera framtidens högskolestruktur. Den konkurrens som idag finns mellan lärosätena är i sig positiv. Konkurrens gör att man skärper sig. Samtidigt finns det stor potential i att också utveckla samarbetet mellan Skånes akademiska utbildningar.

Campus Helsingborg är ett bra exempel på att universitetets bredd och djup kan användas också utanför universitetsorten. Samarbetet mellan Högskolan i Kristianstad och Lunds universitet om lärarutbildningen är ett annat gott exempel. Det behövs en öppenhet för att diskutera fortsatt och fördjupat samarbete. Genom ett närmande mellan Kristianstad och Lund skulle till exempel tillgången till akademisk utbildning i nordöstra Skåne (som idag har jämförelsevis låg utbildningsnivå) kunna öka väsentligt.

Kanske kan vi låta oss inspireras av hur högskolevärlden organiseras i Kalifornien där UCLA, UCSF och åtta andra campus omväxlande samarbetar och konkurrerar? Kanske kan ett sådant samarbete ge den dynamik och den höga kvalitet som krävs för att Skåne ska fånga upp de möjligheter som nu skapas genom tunga forskningsinvesteringar. Tanken måste få prövas. Förändringsvilja måste finnas. Kvalitet är viktigare än närhet. En utredning bör tillsättas för att se över hur den skånska högre utbildningen kan stärkas genom samverkan.

Ett kreativt Skåne

I Skåne finns också en allt större grupp människor, företrädevis i kreativa yrken, som på grund av digitaliseringen är mer mobila än tidigare. I framtiden kan de vilja jobba tre dagar hemma i Kristianstad, och pendla två dagar till

Fel! Okänt namn på

Köpenhamn. Hur vi löser framtidens infrastrukturutmaning blir avgörande för om de väljer att göra så, eller att helt enkelt flytta till Köpenhamn.

Skåne kommer med stor sannolikhet att i framtiden locka till sig fler kreativa ungdomar, som en generation tidigare kanske skulle flyttat till Stockholm. Öresundsregionen upplevs som spännande, kreativ och framtidsinriktad. Dessutom finns här en närhet till Europa som lockar. Från Malmö kan du ta tåget inte bara till Danmark, utan också till Kastrup. Världen är närmre här, och det kommer bli allt tydligare de kommande 20 åren.

Ett rikare kulturliv bidrar till att utveckla människans kreativitet. Det talar för att kultur och kulturpolitik blir viktigare framöver. Kultur och kreativitet gynnar utvecklingen, eftersom kreativa centra attraherar människor med goda idéer.

Kulturen har ett värde i sig, och Skåne visar redan idag framfötterna på detta område. Här finns spännande arkitektur, ett antal teatrar, konsthallar och kulturinstitutioner. Från Lars Vilks Nimis och Dunkers i nordväst via Wanås i nordost och Kulturen i Lund till Skånes Dansteater vid foten av Turning Torso i Malmö – Skåne är en oerhört spännande region. Men mer kan och bör göras för att uppmuntra och inspirera till kreativitet.

Det är spännande att nytt kulturliv nu spirar i Landskrona. I fler stora städer vore det önskvärt med fler utpräglade kulturkvarter, där små företag och ateljéer skapar en kreativ miljö. De skånska kulturinstitutionerna kan stärkas ytterligare, och sätta Skåne på kartan internationellt, genom att man medvetet satsar på att rekrytera internationellt framstående konstnärliga ledare i verksamheten (minns Malmös ställning i teatervärlden under Ingmar Bergmans tid som regissör på stadsteatern!). Och genom att fortsätta uppmuntra banbrytande och nyskapande arkitektur skapar vi ett inspirerande landskap, både i stadsmiljö och på landsbygden. En kulturpolitik som tar sikte på att fler ska möta kvalitativ kultur bidrar också till bildning.

För att ta ett större eget ansvar krävs också en förmåga att fatta egna, självständiga och välgrundade beslut. Det är hög tid att bildningsidealet återupprättas. På resa i en föränderlig värld behövs en välfylld ryggsäck, och en förmåga att fortsätta fylla den med kunskap och insikter. Här är mötet med kulturen avgörande.

Inom ramen för den samverkansmodell som alliansregeringen genomfört för att stärka det regionala inflytandet i kulturpolitiken skapas arenor för ökat samarbete och kreativa lösningar. Att regionerna får ökat inflytande över de statliga kultursatsningarna får dock inte innebära att statens möjligheter att hävda nationella intressen minskar. På sikt bör portföljmodellen utvecklas så att statliga resurser helt skiftas till den regionala nivån samtidigt som staten tar ett mer övergripande ansvar för att utveckla och sprida kulturyttringar och kulturarv som är av nationellt intresse.

Fel! Okänt namn

Ett samlat Skåne

De senaste decennierna har Skåne enats alltmer. De två landstingen och sjukvården i Malmö kommun har samlats i ett försök med ökat regionalt ansvar, och Malmöhus län och Kristianstads län har samlats i det gemensamma Skåne län. Dessa reformer har varit bra för Skåne och har stärkt den svenska sidan i Öresundsregionen. Det är vidare så att partierna numera är organiserade med Skåne som regional bas, inte de gamla länen eller valkretsarna.

Vid val till riksdagen är dock Skåne län indelat i fyra valkretsar. Denna delning är på många sätt otidsenlig. Dagens valkretsar är inte naturliga enheter. I nordöstra valkretsen samsas till exempel Ängelholm och Simrishamn, som ligger i var sitt hörn av Skåne. Uppdelningen är idag en av få saker som påminner om hur Sverige en gång försökte försvaga det nyvunna Skåne genom splittring.

Valkretsindelningen vid val till riksdagen har diskuterats länge och har på senare tid utretts av såväl Nomineringsrätts- och valkretskommittén (SOU 1995:143) som 1999 års författningsutredning (SOU 2002:42). Ingen av dessa har emellertid förutsättningslöst prövat tanken att samla Skåne i en valkrets i riksdagsval. Ett samlat Skåne skulle bli den största valkretsen i riksdagen, något större än Stockholms län. Det är nu dags att ändra valkretsindelningen i Skåne, en gemensam skånsk riksdagsvalkrets är en naturlig lösning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Nationell samordning av högspecialiserad vård

Människans förmåga att kunna bota komplicerade sjukdomar upphör aldrig att förvåna. Den patient med magsår som tidigare opererades behandlas idag med läkemedel. Behandlingen av hjärtinfarkt, som för 20 år sedan var en komplicerad medicinsk behandling, är i dag ett rutinartat ingrepp. En förklaring till att vi lever allt längre är att sjukvården idag kan behandla sjukdomar som tidigare inte gick att bota.

Den sjukvård som är forskningsnära, nyskapande, modern och investeringstung – ofta benämnd högspecialiserad sjukvård – är internationellt sett av hög kvalitet i Sverige. När utvecklingen och tekniken går framåt inom sjukvården, med allt mer avancerad sjukvård och ingrepp, ökar också behovet av högre kompetens och mer resurser. Det är en fantastisk utveckling som ställer högre krav på den svenska sjukvården. En indikation på detta är att kostnadsutvecklingen i den högspecialiserade vården under senare år har varit högre än för annan sjukvård.

Den högspecialiserade vården bygger på ett nära samspel mellan akademien och sjukvården. För universiteten är det viktigt att det finns möjlighet att studera den kliniska tillämpbarheten av nya forskningsrön. På samma sätt är det angeläget för sjukvården att ha tillgång till den senaste forskningen för att

Fel! Okänt namn på

kunna utveckla nya behandlingsmetoder. Det är först när det råder en symbios mellan forskning och medicinska behandlingar som Sverige i framtiden kan vara världsledande när det gäller att utveckla och tillämpa nya behandlingsmetoder. Den kliniska forskningen har ett stort samhällsekonomiskt värde och är av strategisk betydelse för Sveriges konkurrenskraft genom att den skapar en grund för företag inom life science. Antalet kliniska studier som genomförs i Sverige minskar, vilket leder till att forskningen och därmed många arbetstillfällen flyttar utomlands.

I Skåne, med tung högkvalificerad vård, forskningsintensiva företag, och högkvalitativ utbildning och forskning är det uppenbart att detta är ett område som behöver en rejäl översyn. Än tydligare blir behovet om man väger in den skarpa konkurrens om företagsetablering som finns med den danska sidan av Öresund. Klarar vi inte erbjuda goda villkor för klinisk forskning riskerar vi förlora forskning, företag och framtida välstånd.

Redan idag ser vi hur staten har tagit initiativ till att koncentrera den högspecialiserade vården till ett fåtal platser i landet genom införandet av så kallad rikssjukvård för de behandlingar som omfattar ett fåtal patienter i hela landet. Men i ett långsiktigt perspektiv behöver staten ta ett ännu större ansvar för den högspecialiserade vården. En åldrande befolkning, nya effektiva men kostsamma läkemedel/behandlingar och behovet av stora satsningar på medicin-teknisk utveckling betyder att det är svårt för regioner och landsting att fullt ut finansiera denna vård utan att behöva öka beskattning på arbete genom höjd region/landstingskatt. Vi kan se hur kostnaderna för den högspecialiserade vården ökar mer än för annan sjukvård och ingenting tyder på att denna utveckling kommer att stanna av. Ett statligt ansvar innebär också större möjligheter till samordning och kraftsamling kring den högspecialiserade vården jämfört med det delade huvudmannskapet där stat/universitet ansvarar för forskning/utbildning och region/landsting för sjukvården.

Den nationella samordningen behöver öka. På lite längre sikt behöver staten ta över huvudmannskapet för den högspecialiserade vården. Detta är inte en okomplicerad förändring och därför bör man som ett första steg i en förändringsprocess inrätta en nationell nämnd som tillför regionerna/landstingen de resurser som krävs men också styr verksamheten så att den bäst kan samverka med akademien och näringslivet. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 24 september 2013

Christer Nylander (FP)